

Inula conyzae

Brunkrissla

Klass: Magnoliopsida (tvåhjärtbladiga blomväxter), **Ordning:** Asterales (asterordningen), **Familj:** Asteraceae (korgblommiga), **Släkte:** *Inula* (krisslor), **Art:** *Inula conyzae* - brunkrissla (Griess.) DC. **Synonymer:** *Inula vulgaris*, *Inula conyza* DC., *Tretungkrissla*

Kännetecken

Brunkrissla är i blom omisskännlig. Den är en två- till flerårig, 30-125 cm högvuxen korgblommig art, med vackra färgrika blomkorgar. Arten blommar under perioden juli-september. Stjälken är upprätt, filt-hårig, rödbrun och upptill grenig. Blomställningen är kvastlik, ofta med många till mycket många korgar. Bladen är lansettlika, svagt tandade och under något filthåriga. De yttre holkfjällen är finhåriga med utböjd spets. De inre holkfjällen är ofta violettspetsade och kanthåriga. Strålblommor saknas eller är 2-3 mm långa, gula, dolda och trekluvna. Diskblommorna är ljusbruna (Svensson m.fl. 2008). Brunkrissla har en kraftig och välutvecklad vegetativ bladrosett, innan plantan går i blom.

Utbredning och status

Brunkrissla förekommer idag enbart på en plats i sydvästra Skåne, där den upptäcktes 2007 på en kustnära jordvall, anlagd 1993 (Svensson m.fl. 2008). Arten ansågs utgången ur landet, när den 1975 försvann från växtplatsen i Sibbarp i Malmö. (Rickman 1974, pers. medd. 1976, Tyler m.fl. 2007). Under tiden fram till och med 2006 finns ingen känd växtplats med förekomst av spontan brunkrissla i Sverige. Brunkrissla är i Sverige enbart funnen i Skåne på ett fåtal platser. Första dokumenterade fyndet rapporterades strax söder om Lund 1848. Arten har utpostlokaler i Danmark. År 2011 upptäcktes arten i Öresund på den nya danska, konstgjorda ön Pepparholm (Örneberg m.fl. 2012). Brunkrissla förekommer ned till Medelhavsområdet i söder, till Krim och Kaukasus i öster. Nordgränsen går över Polen och norra Tyskland. I Storbritannien och Frankrike är arten lokalt vanlig.

Ekologi

Brunkrissla föredrar öppna torra, kalkområden med väldränerade jordar i kustnära område (Pedersen 1961). Slänter och vallar har kännetecknat artens skånska växtplatser (Svensson m.fl. 2008). Brunkrissla kan ses som en brynväxt på pilevallar och bland snår.

Hot

Brunkrissla hotas av igenväxning på den aktuella växtplatsen, om gräsmarken inte hålls öppen. Arten är ljus- och värmekrävande och minskar vid beskuggning. Insamling av botanister i gamla tider bidrog sannolikt till att arten försvann från någon av sina gamla lokaler. Om växtplatsen odlas upp eller gödslas försvinner arten.

Åtgärder

Arten och växtplatsen bör övervakas genom årliga besök och markägaren hållas informerad om artens utveckling.

Övrigt

Växtplatsen, som ligger avsides i det skånska jordbrukslandskapet, offentliggjordes inte när den upptäcktes för att undvika störningar och insamling, även om det sistnämnda blivit en allt sällsyntare företeelse. Arten fanns i början av 1800-talet i Lunds botaniska trädgård, första gången dokumenterad från 1813.

Litteratur

- Pedersen, A. 1961. Kurblommernes udbredelse i Danmark (exskl. *Hieracium* og *Taraxacum*). *Botanisk Tidsskrift* 57, Häfte 2 och 3.
- Rickman, H. 1974. Skall *Inula conyzae* DC. vinna fäste i den skånska floran? *Lunds Botaniska Förening, Medlemsblad* 1974(2): 8.
- Svensson, R., Jirle, E. & Andersson, N.-A. 2008. Brunkrissla åter i Sverige. *Svensk Botanisk Tidsskrift* 102: 130-134.
- Tyler, T., Olsson, K.-A., Johansson, H. & Sonesson, M. (red.). 2007. *Floran i Skåne. Arterna och deras utbredning*. Lunds Botaniska Förening. Lund.
- Örneberg, B., Snogerup, S., Snogerup, B., Segerbäck, L., Runeson, L. & Porenus, A. 2012. Floran på Peberholm - en fältstudie i växtsuccession. *Botaniska Notiser* 145: 1-32.

Författare

Göran Mattiasson 2015. © ArtDatabanken, SLU 2015.